

Lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt (LAPS)

2005

AM0206

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Lönesummor

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: SCB

Adress: 701 89 Örebro

Kontaktperson: Christian Ekström

Telefon: 019 – 17 67 04

Telefax: 019 – 17 67 51

E-post: fornamn.ekstroem@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB

Adress: 701 89 Örebro

Kontaktperson: Christian Ekström

Telefon: 019 – 17 67 04

Telefax: 019 – 17 67 51

E-post: fornamn.ekstroem@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgifterna samlas in från Skatteverket och det föreligger ingen skyldighet för Skatteverket att lämna ut dessa till SCB. Däremot föreligger skyldighet för arbetsgivare att lämna de efterfrågade uppgifterna på skattedeklarationen till skattemyndigheten.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Löpande gallring sker av sju år gamla uppgifter.

A.9 EU-reglering

Det finns ingen EU-reglering som påverkar statistikprodukten för närvarande.

A.10 Syfte och historik

Statistiken avser att för hela arbetsmarknaden kvartalsvis belysa nivå och utveckling av lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt. SCB har gjort bearbetningar av material från Skatteverket från och med 1980. Redovisningen har sett likartad ut fr.o.m. 1988 då resultaten började publiceras i Statistiska meddelanden. Ursprungligen samlades uppgifter om lönesumma och preliminär A-skatt in från uppbördsdeklarationer. Fr.o.m. 1985 samordnades uppbörden av källskatt (preliminär A-skatt och kvarskatt) med uppbörden av arbetsgivaravgifter. 1998 ersattes uppbörds- och momsdeklarationerna av en gemensam skattedeklaration som fortfarande används.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används för konjunkturbedömningar av SCB:s enhet för nationalräkenskaper, Närings- och Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, Riksgäldskontoret samt Riksbanken.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen är en totalundersökning som baseras på skattedeklarationer från arbetsgivare. Uppgifter avseende lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt överförs kontinuerligt varje månad elektroniskt från Skatteverket till SCB.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar finns för statistikprodukten just nu.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Statistik från LAPS baseras på uppgifter från administrativt material och är en totalundersökning. Detta tillsammans med dess skattemässiga användning gör att bortfallet bedöms som mycket litet. Kvalitén på statistiken beror också på tillförlitligheten i uppgifterna från skattedeklarationerna, samt att SCB får tillgång till samtliga skattedeklaration. Kvalitén är också beroende av näringsgren- och sektorkodningen från SCB:s företagsdatabas (FDB).

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken avser att kvartalsvis belysa nivå och utveckling av lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt. Källregistret består av organisationsnummer och redovisningen sker på aggregerad nivå efter sektor och näringsgren.

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av samtliga arbetsgivare som betalar ut lön eller ersättning och gör avdrag för arbetsgivaravgift och preliminär A-skatt. Objekten är arbetsgivaren som helhet, dvs på organisationsnummernivå. Alla arbetsgivare omfattas dock inte av undersökningen. Egna företagare med F-skattsedel redovisar sina avdrag för arbetsgivaravgift och skatt (egenavgifter) på en

särskild blankett till skattemyndigheten. Per definition finns heller inga uppgifter om ersättningar för utfört arbete i den svarta ekonomin i undersökningen.

Undersökningspopulationen består av de arbetsgivare och uppdragsgivare som har skyldigheten att:

- betala arbetsgivaravgifter
- göra skatteavdrag
- göra skatteavdrag från ersättning för vissa uppdrag

Dessa skyldigheter regleras i lagen om socialavgifter, uppbördslagen respektive lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar. Lön eller ersättning, inklusive värdet av naturaförmåner, till en och samma arbetstagare skall uppgå till minst 1 000 kronor per år innan avgiftsskyldighet inträder. Från den månad då avgiftsskyldighet i sådant fall inträtt skall redovisning och betalning också omfatta den ersättning som tidigare under året betalats ut till arbetstagaren. Redovisning och inbetalning av avdragen skatt och arbetsgivaravgift skall göras för arbetsgivaren som helhet, d.v.s för respektive organisationsnummer. Samtliga uppgifter som statistikprodukten omfattar kommer från Skatteverket.

1.1.2 Variabler

Lönesumma (bruttolön)

Denna skall omfatta hela den kontanta bruttolönen/bruttoersättningen till de personer som skall tas med i redovisningen. Till kontant lön hänförs förutom tidlön bl.a. följande kontantförmåner: diverse ackordersättningar, bonus, drickspengar, gratifikation, helgdagslön, jour- och beredskapsersättning, kotersättning, tillägg vid skiftarbete samt vid obekvämlighet och förskjuten arbetstid, permitteringslön, provision, reseersättning, semesterersättning, semesterlön, sjuklön, vinstandel, övertidsersättning. Bruttolöneavdraget för hyrdatorer är exkluderat. Från och med 1991 ingår bl.a. naturaförmåner (särredovisades tidigare), traktamente, premier för vissa avtalsförsäkringar, resekostnadsersättning, ersättning till personer över 65 år. Närmare upplysningar finns i broschyren "Skatteavdrag och arbetsgivaravgifter" (RSV 401 utg. 15) som utges av Skatteverket.

Arbetsgivaravgift

Arbetsgivaren betalar in en avgift som beräknas procentuellt av bruttolönen till Skatteverket. Denna avgift bekostar bl.a. pensioner och sjukförsäkringar.

Preliminär A-skatt

Arbetsgivare gör skatteavdrag från lön till arbetstagare som har A-skatt. Statistik om preliminär A-skatt kan delas upp i två delar: en del som redovisats av arbetsgivare och uppdragsgivare och en del som avser A-skatt från diverse sociala utbetalningar. Det är den första delen som redovisas av SCB.

1.1.3 Statistiska mått

Aggregerade lönesummor, arbetsgivaravgifter och preliminär A-skatt redovisas i summa kronor. Lönesummevariabeln redovisas också i indexerad form där baskvartalet = 100 är första kvartalet 1999.

1.1.4 Redovisningsgrupper

- Näringsgren på ensiffernivå samt inom vissa näringsgrenar även två- respektive tresiffernivå. Som mest redovisas 47 olika aggregat efter näringsgren.
- Sektorer där fördelningen sker på statlig, kommunal, landsting, privat och

utlandet.

Då statistikprodukten baseras på ett administrativt register är det i princip möjligt att redovisa statistiken efter sektor och finast möjliga näringsgrenskod, d.v.s. på femsiffernivå.

1.1.5 Referenstider

Tre månadsuppgifter summeras till ett kvartal och redovisningen sker kvartalsvis.

1.2 Fullständighet

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Bearbetningar av skattedeklarationer är en månatlig totalundersökning av uppgifter från ett administrativt register. Resultatens tillförlitlighet är beroende dels av att uppgifterna på skattedeklarationerna är riktiga, dels av att SCB får tillgång till samtliga skattedeklarationer. Tillförlitligheten är också beroende av kvalitén i näringsgren- och sektorkodningen från SCB:s företagsdatabas (FDB).

Stora variationer återfinns i de redovisade variablernas förändringstakt, bl.a. är lönesummans förändringstal mycket skiftande inom olika delar av ekonomin. Analys av de bakomliggande faktorerna är komplicerad eftersom skattestatistiken återspeglar ett resultat av förändringar i flera olika faktorer, exempelvis förändring i antalet sysselsatta, arbetad tid, löner och arbetskraftens struktur (vad avser löner). Förändringen kan sålunda hänföras till såväl sysselsättnings- som lönevariabler, men det är svårt att renodla dessa faktorer.

Det bör också framhållas att näringsgrensfördelningen skulle bli mer korrekt om statistiken grundades på uppgifter över arbetsställen. I statistiken bestäms arbetsgivarens näringstillhörighet efter företagets huvudsakliga branschriktning. Det påverkar redovisningen framför allt i de mindre näringsgrenarna.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Ej relevant.

2.2.2 Ramtäckning

Undersökningspopulationen sammanfaller i stor utsträckning med målpopulationen. Skyldigheten att lämna uppgifter via skattedeklarationen är fastställd i skattelagstiftningen. De skattedeklarationsuppgifter som inkommer till SCB efter bryttidpunkten betraktas som bortfall och påverkar slutresultaten i mycket liten utsträckning. Se vidare under 2.2.4. Svarsbortfall.

2.2.3 Mätning

Undersökningen är en totalundersökning som baseras på skattedeklarationer. Företagen lämnar in skattedeklarationerna till de lokala skattekontoren som granskar och kompletterar dem. Därefter sammanställer Skatteverket ett register som skickas elektroniskt till SCB. Det är svårt att uppskatta hur mätinstrumentet påverkar kvalitén. De enstaka fel som upptäckts av SCB är av karaktären decimalfel som rättas upp. Skattedeklarationen är välkänd hos arbetsgivarna då den återkommer varje månad. Uppgiftslämnarna torde därför ha mycket god

kännedom om blanketten och fasta rutiner för att lämna de efterfrågade uppgifterna.

2.2.4 Svarsbortfall

Bortfall uppstår när SCB inte får tillgång till alla skattedeklarationer som skall ingå i undersökningspopulationen. En uppgiftslämnares skattedeklaration har möjlighet att inkomma under de två påföljande månaderna för att inte bortfall ska uppstå för första månaden i kvartalet. För andra kvartalsmånaden kan en skattedeklaration vara försenad en månad utan att bortfall sker och för sista kvartalsmånaden redovisas endast de skattedeklarationer som inkommit i tid till skattemyndigheten. Imputeringar görs i de fall då enskilda arbetsgivares deklarerationer saknas som påverkar redovisningen i stor utsträckning t.ex. för en viss näringsgren. Uppskattningar som gjorts visar att storleken på lönesumman för bortfallet uppgår till knappt 1 procent av den totala lönesumman på årsbasis.

2.2.5 Bearbetning

Underlaget för kvartalsresultaten som publiceras inom ramen för den officiella statistiken består av en månadsfil som har upprättats två gånger med nya uppgifter från RSV; en månadsfil med en upprättning samt en månadsfil utan upprättning. Granskning och viss bearbetning sker av de månads- och kvartalsfiler som inte är upprättade. Om stora förändringar har skett i sektorer och näringsgrensaggregat jämfört med motsvarande kvartal föregående år undersöks enskilda arbetsgivare. I de fall där större arbetsgivare inte har inkommit i tid med skattedeklarationen uppskattas en månads- eller kvartalsuppgift för den enskilda arbetsgivaren med historiska uppgifter som grund.

Uppgifterna som kommer från Skatteverket granskas efter matchningen med SCB:s företagsdatabas (FDB). Matchningen mot FDB avser att fördela arbetsgivare efter sektor och näringsgren. Företag som inte kan klassificeras efter näringsgren eller som inte finns i FDB förs till klassen näringsgren okänd. Det går däremot alltid att klassificera en arbetsgivare efter sektortillhörighet via organisationsnumret. Lönesummeandelen för arbetsgivare med okänd näringsrenskod uppgår till drygt 1 procent av lönesumman för privat sektor. Vid stora avvikelser på förväntade värden på näringsgren granskas enskilda företag för att klargöra eventuell förändring av huvudsaklig näringsgren. Bearbetningsfelen bedöms totalt sett som små.

2.2.6 Modellantaganden

Ej relevant

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej relevant

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Resultat skapas månatligen och publiceringsfrekvensen är kvartalsvis.

3.2 Framställningstid

Publiceringen av varje ny produktionsomgång sker cirka 7 veckor efter mätkvartalets utgång.

3.3 Punktlighet

Planerad och faktisk publiceringstid sammanfaller normalt.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Redovisningen efter näringsgren baseras fr.o.m. första kvartalet 2005 på statistisk näringsgren mot tidigare näringsgren. Dessa två typer av näringsgrenskoder kan skilja sig åt för ett och samma företag, men de allra flesta företag har samma näringsgrensangivelse i båda klassifikationerna. Ett exempel för att belysa skillnaden är att företag A som hjälpföretag till företag B får samma näringsgrenskod som företag B med statistisk näringsgren. Det kan t.ex. vara ett finansiellt företag som ingår i en större koncern. Statistisk näringsgren används mest frekvent i statistiska sammanhang, bl.a. i nationalräkenskaperna.

Fr.o.m. första kvartalet 2003 har näringsgrensindelningen förändrats enligt standarden SNI2002. Detta medför vissa förändringar i redovisningen på enbokstavs nivå så till vida att förskolor inom privat sektor har förts från SNI N till SNI M.

Arbetsgivare som inte kan matchas mot FDB har varken sektorkod eller näringsgrenskod. Fr.o.m. fjärde kvartalet 2002 har dessa förts till privat sektor om dess organisationsnummer visar att det rör sig om enskilda firmor, konkursbon, ekonomiska föreningar eller andra företagsformer som kan hänföras till privat sektor.

Fr.o.m. första kvartalet 2002 granskas resultaten för innevarande kvartal mot samma typ av månadsuppgifter från motsvarande kvartal föregående år. Det innebär att månadsuppgifterna har upprättats lika många gånger både för det aktuella kvartalet och för jämförelsekvartalet. Under 2001 innehöll istället jämförelsekvartalet (för år 2000) tre månadsuppgifter som samtliga hade rättats upp två gånger. Det påverkade förändringssiffrorna för bruttolön och arbetsgivaravgift till viss del under år 2001 (se även 2.2.4. Svartsbortfall).

Varje kvartalsresultat som har publicerats under året baserar sig på tre månadsuppgifter varav upprättning har skett två gånger för första månaden, en gång den andra månaden och ingen gång för den sista månaden. Före år 2001 redovisades dels kvartalsuppgifter enligt ovan och dels kvartalsuppgifter där samtliga tre månadsuppgifter hade upprättats två gånger.

Näringsgrensklassificeringen ändrades från SNI69 till SNI92 fr.o.m. första kvartalet 1995. Fr.o.m. år 2000 förändrades standarden för sektorkoderna, vilket bl.a. medförde att redovisningen för kyrkan flyttade från offentlig till privat sektor.

Statistiken är i huvudsak jämförbar över tiden förutom de förändringar i uppbördslagstiftningen som skett. Före 1 juli 1995 lämnade statliga företag endast preliminär A-skatt via uppbördsdeklarationen, lönesumman fick SCB in via enkät resp. telefonkontakt men arbetsgivaravgifterna saknades för dem. Efter 1 juli 1995 lämnas även dessa uppgifter via uppbördsdeklarationen. I samband med att uppbörds- och momsdeklarationen den 1 januari 1998 ersattes av en gemensam skattedeklaration ändrades företagets inrapporteringsförfarande då en ny skatteblankett introducerades.

SCB har gjort bearbetningar av material från Skatteverket från och med 1980. Sedan dess har vissa förändringar skett i behandling och redovisning av datat. Från och med 1988 beaktar SCB upprättningar och kompletteringar i

Skatteverkets skattedatabas. Tidigare togs ej någon hänsyn till dessa, vilket innebar en underskattning i SCB:s redovisning av skattestatistiken fram till och med 1987. Uppgifter om lönesummor och arbetsgivaravgifter är de variabler som påverkas mest av kompletteringar och upprättningar.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

I Sverige kan variablerna lönesumma och preliminär A-skatt på årsbasis jämföras med statistik baserad på kontrolluppgifterna (LSUM) med samma detaljeringsgrad. Det är viktigt att poängtera att jämförelsen bör ske för arbetsgivaren som helhet, d.v.s. på organisationsnummernivå. Vissa definitionsskillnader finns undersökningarna emellan som gör att variablerna inte är identiska. För lästips om undersökningarnas jämförbarhet, se vidare under 5.3 Dokumentation. För LAPS finns ingen känd, jämförbar internationell statistik.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

En annan undersökning vid SCB som också mäter lönesummor och preliminär A-skatt är Kontrolluppgiftsbaserad lönesummestatistik (LSUM). Dessa variabler kan jämföras med LAPS på årsbasis. Förutom olika referenstidpunkter finns vissa skillnader i definitioner och avgränsning. Statistikklällorna ger ändå sammantaget en god bild över lönesummans utveckling och nivå i landet. I en studie av kvaliteten av LAPS har en jämförelse gjorts med uppgifter från kontrolluppgiftsregistret (LSUM) avseende åren 1996-98. För lästips om undersökningarnas jämförbarhet, se vidare under 5.3 Dokumentation.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

LAPS publiceras kvartalsvis i Statistiska meddelanden (AM61SM) med tabeller efter bl.a. näringsgren och sektor. Samtidigt publiceras ett pressmeddelande med kortfattade resultat och nya tabeller läggs upp i Sveriges statistiska databaser (SSD). På SCB:s hemsida finns en presentation av undersökningen, länkar till äldre publikationer och ett par tabeller och diagram.

5.2 Presentation

Presentation framgår av Statistiska meddelanden.

5.3 Dokumentation

Utöver lättillgänglig dokumentation som finns i Statistiska meddelanden rekommenderas SCB (1989): Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1989:5: *Statistik från uppbördsdeklarationer (UDB)*. Ytterligare information finns i SCB (2001): Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 2001:1: *Avvikelse i lönesummestatistiken – en jämförelse mellan LAPS och LSUM*.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata för enskilda arbetsgivare finns sparade på kvartalsbasis sju år bakåt i tiden. För forskningsändamål kan SCB medge utlämnande av oidentifierat material efter särskild prövning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontakta Christian Ekström vid SCB, e-post: fornamn.ekstroem@scb.se, telefon: 019-17 67 04, telefax: 019-17 67 51. Information om LAPS finns även på SCB:s webbplats: www.scb.se/laps. Allmänna förfrågningar kan också skickas via e-post till: ftgsys@scb.se